

1. Столяренко А. М. Психология и педагогика: [учебное пособие для вузов] / А. М. Столяренко. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 423 с.
2. Клочкова Д. М. Основні критерії формування правової компетентності майбутнього вчителя / Д. М. Клочкова // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2009. – № 23 (186). – Ч. 3. – С. 207-212.
3. Новиков А. М. Методология образования / А. М. Новиков. – [Изд. второе]. – М.: «Эгвес», 2006. – 488 с.
4. Полякова М. Е. Формирование правовой компетентности студентов технического вуза: дис. канд. пед. наук / 13.00.08 / Марина Евгеньевна Полякова. – М., 2007. – 143 с.
5. Болотова Е. Л. Система непрерывной правовой подготовки педагогических кадров: автореф. на соискание ученой степени докт. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Е. Л. Болотова. – М., 2007. – 46 с.

Орлова Олена Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Сойка Юлія Юрївна,
студентка юридичного факультету
*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

НАСЛІДКИ «БРЕКСІТУ» ДЛЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

У 2019 р. було внесено зміни до Конституції України, які закріплювали, що Україна обрала європейський та євроатлантичний курс інтеграції. Тому, процеси і зміни, які відбуваються в Європейському Союзі (далі – ЄС) становлять для нашої держави значний інтерес.

Останнім часом досить активно обговорюють вихід Великої Британії зі складу Співтовариства, це викликало велику дискусію не тільки в політичній сфері, але й в науковій. На сьогоднішній день найголовніше визначити наслідки цього процесу і коло суб'єктів на які вони поширяться.

У своїх працях питання щодо причин та наслідків «Брексіту» розглядали як зарубіжні дослідники, такі як: Брайан Віллер та Алекс Хант, так і вітчизняні: Р. Вольчук, Т. Кирилюк, І. Яковюк, Б. Немировський, А. Рафалта ін.

У сучасних умовах в ЄС існують безліч проблем. Співтовариство переживає критичний період в історії. До терористичних і міграційних загроз додалась і проблема «Бексіту».

У своїй роботі О. Івасечко, О. Коваль зазначили, що вихід Великої Британії з ЄС, безумовно, нанесе непоправну шкоду не лише самій країні, яка так

чи інакше змушена буде пристосовуватись до нових умов поза межами Співтовариства, але й усім членам ЄС, а особливо тим, які мають тісні відносини зі Сполученим Королівством. З-поміж 27 країн-членів 6 представників ЄС зіткнулися з масштабними наслідками «Брексіту». Ця група держав включає в себе середземноморські курорти (Мальта і Кіпр), а також країни, громадяни яких в пошуках роботи зупиняли свій вибір на Великобританії (Польща, Латвія, Литва і Північна Ірландія). Ці нації покладали великі надії на Британію як у питаннях товарообігу, так і у відношенні до туризму. Згідно з даними МВФ, товарообіг ЄС і Великобританії в 2015 р. склав більше 500 млрд. дол., і саме тому розгляд торгових питань з економічної точки зору стане серйозним завданням у разі імплементації «Брексіту»[1, ст. 140].

Враховуючи зазначене, через вихід Британії постраждає не тільки остання, але й інші країни, найбільше з яких Ірландія. Серед країн, які відчують на собі негативні наслідки «Брексіту», Ірландія зайняла перше місце, оскільки на неї припадає 18,6% світових торгових потоків держави. Також, проблеми можуть виникнути в міграційній сфері, в тому числі знизяться доходи в туристичній галузі.

М. Дев'яткіна вважає, що у сфері цивільного судочинства також буде відчутний негативний вплив «Брексіту». Скоріше за все, Лондон втратить свій статус, як центра з розгляду спорів [2, ст. 97-98]. На сьогоднішній день співпраця судових органів ЄС є дуже тісною, тому вихід однієї з держав-членів може спричинити виникнення і вирішення деяких питань, наприклад; чи зміниться система судочинства і чи надалі система буде працювати так налагоджено.

С. Ніколаєнко відмітив, що існують як негативні так і позитивні наслідки. Серед негативних наслідків називаються такі: 1) необхідність переорієнтації виробництва – в будь-якому разі вихід з об'єднання, яке має спільну економічно політику пов'язаний зі скасуванням преференційних умов торгівлі та інвестицій; 2) порушення соціальної та політичної стабільності, напружене становище в країні – негаразди, пов'язані з переорієнтацією на інші ринки, особливо труднощі з торговельними партнерами, що не входять до ЄС, провокують економічні застої, а невизначеність подальшого курсу держави спричиняє невпевненість населення. Проте існують і позитивні наслідки: 1) вільний вибір політики, не обмежений умовами та цінностями інтеграційного об'єднання; 2) можливість відстоювання інтересів національних виробників та споживачів; 3) збереження культурних цінностей і традицій – Велика Британія дуже пишається своїм минулим, в якому вона була супердержавою, імперією та домінуючим гравцем на міжнародній арені [3, ст. 309-311].

Також О. Івасечко, О. Коваль зазначили, що існує загроза, що «Брексіт» може спровокувати ефект доміно, оскільки ЄС без Британії стає менш привабливим для ліберальних, багатих північних держав, таких як Данія і Нідерланди, в яких все частіше можна почути вимоги до проведення такого ж референдуму. У такому випадку ймовірно, що ЄС буде вдаватися до заходів,

покликаних покарати Британію для того, щоб показати іншим країнам, що їх чекає у разі виходу [1, ст. 141].

Для України наслідки «Брексіту» також відобразяться, так дипломат, експерт «Майдану закордонних справ» О. Хара зазначає, що Великобританія як стратегічний союзник США відіграла важливу роль у формуванні єдиної позиції Вашингтона і Брюсселя щодо стримування Росії. Якщо Британія вийде зі складу ЄС, то «долю» європейських санкцій перейме Франція і Німеччина. Французький сенат, наприклад, останнім часом виступає за поступове скасування санкцій. А Соціал-демократична партія Німеччини завжди критично висловлювалася щодо останніх. Так що без скрупульозного британського втручання, підсумовує аналітик, Росія цілком може домогтися якщо не скасування, то ослаблення санкцій [4, 137].

Отже, враховуючи вище зазначене, можна дійти висновку, що «Брексіт» у будь-якому випадку в більшості тягне за собою негативні наслідки, наприклад: перш за все одним із найбільш негативних наслідків для ЄС є втрата однієї держави-учасниці; виникнення нових суспільних проблем як для Великої Британії, так і для ЄС; суперечки між державами-членами з приводу процесу виходу Великої Британії; втрата міцної співдружності між державами-членами; встановлення нових правил і нових відносин між сторонами; масштабні економічні проблеми. Найбільш негативним наслідком може стати «ефект доміно», адже інші держави-члени, які є більш забезпеченими зможуть припинити своє членство в Співтоваристві. Однозначно «Брексіт» може вплинути і на Україну, оскільки Великобританія відіграє немалу роль щодо політики стримування військових дій.

1. Івасечко О.Я., Коваль О.В. «Брексіт» як новітня загроза цілісності Європейського Союзу: економічні та соціальні наслідки. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: історія. Політологія. 2016. Вип. 17. С. 136-142.

2. Дев'яткіна М.С. Вплив «Брексіту» на подальший розвиток Європейського Союзу та Великої Британії у сфері цивільного судочинства та міжнародного комерційного арбітражу. *Журнал європейського і порівняльного права*. 2018. С. 97-109.

3. Ніколаєнко С.С. Брексіт: причини та можливі наслідки виходу Великобританії з ЄС. Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку : зб. наук. ст. за матеріалами І наук. практ. конф. з європ. права, м. Харків. 24 квіт. 2018 р. Харків. 2018. С. 307–312.

4. Мателешко Ю. Вихід Британії з ЄС: політичні та економічні наслідки для України. *Збірник наукових праць*. Випуск 1 (18), 2017. С. 134-142.